

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії
ДВНЗ «УжНУ», ректор
_____ проф. Володимир СМОЛАНКА
_____ 2023 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з іноземної
(англійської, німецької, французької) мови
для вступників на навчання для здобуття
ОС доктор філософії за спеціальністю

_____
(код, назва)

(на основі здобутого освітнього ступеня “магістр”,
освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст”)

РОЗРОБЛЕНО:

Предметною комісією
з спеціальності .....

Голова комісії
_____ Олександра КАНЮК

Ужгород 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Приймальна комісія

**ПРОГРАМА вступного випробування з «ІНОЗЕМНОЇ (АНГЛІЙСЬКОЇ,
НІМЕЦЬКОЇ, ФРАНЦУЗЬКОЇ) МОВИ» для вступників на навчання за освітнім
ступенем «доктор філософії»**

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета вступного випробування – перевірка знань вступників на навчання за освітнім ступенем «доктор філософії» з «Іноземної мови» та оцінювання рівня володіння іноземною мовою.

Програма вступного випробування з «Іноземної мови» визначається принципами і базується на міжнародних рівнях володіння мовою (відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти – ЗЄР, 2001 р.), а саме B2 (незалежний користувач), який є стандартом для освітньокваліфікаційного рівня «магістр» і загальним для студентів різних спеціальностей. Вступник повинен:

знати: лексику загального вжитку; тематичний краєзнавчий матеріал; соціальні аспекти використання іноземної мови (особливості привітань, звертань, народної мудрості, ідіоматичних виразів тощо); граматичні конструкції, необхідні для побудови відповідних висловлювань; орфографічні норми іноземної мови.

вміти: розмовляти іноземною мовою в обсязі тематики, передбаченої програмою; спілкуватися у простих і звичайних ситуаціях, де необхідний простий і прямий обмін інформацією на знайомі та звичайні теми; чітко розуміти основний зміст нормативного мовлення на теми повсякденного спілкування; писати особисті листи, прості зв'язані тексти на знайомі теми або пов'язані з особистими інтересами.

володіти: різними видами мовленнєвої діяльності та використовувати їх у різних сферах спілкування (суспільна, особиста, освітня тощо).

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

«ІНОЗЕМНА (АНГЛІЙСЬКА) МОВА»

Вступне випробування з дисципліни «Іноземна (англійська) мова» складається з 1 частини – лексико-граматичні тестові завдання.

Воно проводиться у вигляді письмового тесту на множинний вибір (із вибором однієї правильної відповіді з чотирьох поданих (1, 2, 3 або 4), який повинен визначити рівень сформованості репродуктивних лексичних і граматичних навичок.

Граматичний матеріал: Артиклі. Прийменники. Займенники. Іменник та його категорії. Утворення множини іменників. Присвійний відмінок. Прикметник. Ступені порівняння прикметників. Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Числівник. Словотворення. Порядок слів розповідного речення. Головні та другорядні члени речення. Типи питальних речень. Часи дієслів груп Indefinite, Continuous, Perfect (Active Voice). Безособові речення. Конструкція there is, there are. Емфатична конструкція it is (was) ... that (who) ... Пасивний стан дієслів та особливості вживання речень у пасивному стані. Часи дієслів груп Indefinite, Continuous, Perfect (Passive Voice). Сполучники. Складні речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Типи підрядних речень. Непряма мова. Узгодження часів. Дієприкметники Participle I і Participle II (форми та функції). Дієприкметникові комплекси. Інфінітив, його форми та функції. Об'єктний інфінітивний комплекс. Суб'єктний інфінітивний комплекс. Прийменниковий інфінітивний комплекс. Герундій, його форми та функції. Герундіальні комплекси. Модальні дієслова. Наказовий спосіб. Умовний спосіб.

Лексичний матеріал: включає перелік одиниць загальної тематики. Активна лексика становить 1500-2500 загальнолітературних одиниць. Лексичний матеріал включає кліше, штампи і засоби міжфразового зв'язку, необхідні для спілкування у межах побутової, країнознавчої та соціальної тематики.

Зразок екзаменаційного білета з англійської мови

Тестове завдання з англійської мови

Варіант 1

1. There were no security personnel ....duty at that time.
a) on   b)in   c) for   d) to
2. Mr Jenkins has been disabled all his life as a result ....a childhood illness.
a) from   b) of   c) to   d) for
3. I already knew a lot about cybersecurity. ...., the lecture was quite interesting.
a) therefore   b) because   c) nevertheless   d) In spite
4. Jerry had a bad headache yesterday, ...he couldn't come to football practice.
a) and   b) because   c) then   d) so
5. You .... see the Eiffel Tower and the Louvre when you go to Paris.
a) must   b) can   c) may   d) need
6. Well Mary, here's .... first question and it's ....easy one.
a) a... an   b) the... an   c) the...the   d) -... -
7. He chose .... school that has .... best teachers.
a)the ... the   b)-...-   c) a... the   d) an ...a

- 8..... , we were at home when the disaster happened. Others were not so.....
a) Lucky... luckily b) Lucky... lucky c) Luckily... luckily d) Luckily... lucky
9. Why ...my coat? – I'm sorry. – It ...just like mine.
a) are you wearing... looks b)you wear...looks c)are you wear... looking d)you wears...
looking
10. She ...in France at the time she ....the bad news.
a) were living... received b) was living... received c) were living... receiving d) was living...
receiving
11. "Paul lost his watch." "Well, if he had looked after it, he ... it."
a) won't lose b) wouldn't lose c) wouldn't have lost d) won't lose
12. "This cake tastes very sweet." "I think I put ... sugar in it."
a) a lot b) too much c) too many d) few
13. The man, ...wife is a famous violinist, can play the piano himself.
a) who b) whose c) that d) which
14. It wasn't as clear _____ today.
a) day as b) day as is c) a day as d) is a day
15. I guess I didn't buy her _____ gift.
a) expensive enough b) an expensive enough
c) expensive enough a d) an enough expensive
16. Never _____ business with that company. They are unreliable.
a) make b) do c) run d) take
17. A shop - _____ is somebody who steals from shops.
a) thief b) lifter c) robber d)murder
18. He _____ her of marrying him for his money.
a) blamed b) warned c) accused d)needed
19. This meat is tough. You have to _____ it for a long time.
a) eat b) bite c) chew d) swallow
20. Have you read the list of ....that are in this food product?
a) ingredients b) recipes c) making d) elements
21. The Internet can be used as a ...of getting a lot of information in a short time.
a) process b) means c) kind d) measure
22. I was surprised to hear how many ....of snakes there are all over the world.
a)classes b) orders c) species d) varieties
23. It is ...for you to practice often if you want to pass the test.
a) key b) principal c) fundamental d) essential
24. Regular exercise .... to a healthy and longer life.
a) contributes b)supplies c)provides d) impacts
25. Pele began his soccer ...when he was a teenager.
a) career b) job c) vocation d) occupation

«ІНОЗЕМНА (НІМЕЦЬКА) МОВА»

Вступне випробування з дисципліни «Іноземна (німецька) мова» складається з 1 частини – лексико-граматичні тестові завдання.

Воно проводиться у вигляді письмового тесту на множинний вибір (із вибором однієї правильної відповіді з чотирьох поданих (1, 2, 3 або 4), який повинен визначити рівень сформованості репродуктивних лексичних і граматичних навичок.

Грамматичний матеріал:

Синтаксис

- Класифікація простих речень. Розповідні речення. Питальні речення. Наказові речення. Стверджувальні речення. Заперечні речення. Особові, неозначено-особові та безособові речення. Неповні (еліптичні) речення.
Просте непоширене речення. Просте поширене речення.
- Порядок слів у реченні.
- Складносурядне речення.
- Складнопірядне речення. Види складнопірядних речень. Пірядні підметові речення. Пірядні присудкові речення. Пірядні додаткові речення. Пірядні означальні речення. Пірядні речення місця. Пірядні речення часу. Пірядні речення способу дії. Пірядні речення причини. Пірядні речення мети. Умовні пірядні речення. Пірядні наслідкові речення. Пірядні допустові речення. Пірядні порівняльні речення.
Пірядні обмежувальні речення.

Морфологія

- Іменник. Рід іменників. Число іменників. Відмінювання іменників.
- Артикль. Відмінювання артикля. Основні випадки вживання неозначеного, означеного і нульового артиклів.
- Дієслово:
Відмінювання дієслів: Основні форми сильних і неправильних дієслів. Ряди аблаута.
Семантична диференціація паралельних слабких та сильних форм дієслів.
Утворення і вживання часових форм дійсного способу активного стану. Дієслова з "haben" і "sein". Пасивний стан. Утворення і вживання часових форм пасиву. Наказовий спосіб.
Іменні форми дієслова. Вживання інфінітива з часткою "zu" і без частки "zu". Інфінітивні конструкції. Дієприкметник. Дієприкметникові звороти. Модальні дієслова. Значення модальних дієслів. Відмінювання модальних дієслів. Дієслова з модальним значенням.

Утворення і вживання часових форм правильних і неправильних дієслів у теперішніх, минулих і майбутніх часах. Прийменникове і безприйменникове керування дієслів.

Модальні слова.

- Прикметник. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння прикметників.
Керування прикметників.
- Прислівник. Ступені порівняння прислівників. Займенникові прислівники. Керування прислівників.
- Займенник. Особові займенники. Присвійні займенники. Зворотний займенник "sich".
Вказівні займенники. Питальні займенники. Відносні займенники. Неозначені займенники. Неозначений займенник "man".
Безособовий займенник "es". Взаємні займенники. Заперечні займенники.
- Прийменник. Прийменники, що керують родовим відмінком. Прийменники, що керують давальним відмінком. Прийменники, що керують знахідним відмінком.
Прийменники, що керують давальним або знахідним відмінками.
Подвійні прийменники. Злиття прийменників з артиклем.
- Числівник. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Дробові числівники.
Математичні знаки і арифметичні дії . Одиниці виміру та умовні позначення.
Позначення часу. Рік. дата. Позначення часу доби.
- Частки.
- Сполучник. Найбільш уживані сполучники сурядності та сполучні слова.
Найбільш уживані сполучники підрядності та сполучні слова.

Лексичний матеріал: включає перелік одиниць загальної тематики. Активна лексика становить 1500-2500 загальнолітературних одиниць. Лексичний матеріал включає кліше, штампи і засоби міжфразового зв'язку, необхідні для спілкування у межах побутової, країнознавчої та соціальної тематики.

Зразок екзаменаційного білета з німецької мови

Тестове завдання з німецької мови

Варіант 1

1. Die Aussprache ... mir ... .

1) fiel...leicht 2) fielt...leicht 3) filt...leicht 4) fall...leicht

2. Meine Schwester ... in diesem Jahr in eine neue Wohnung ... .

1) hat eingezogen 2) bist eingezogen 3) ist eingezogen 4) ist einziehen

3. Im September erzählten wir einander, wo jeder in den Sommerferien ... ist.
  - 1) geworden 2) gewesen 3) war 4) sein
4. Meine Mutter geht immer zu Fuß ... Hause.
  - 1) zu 2) in 3) an 4) nach
5. Sie erzählte ... über das Weihnachtsfest.
  - 1) dich 2) ihn 3) uns 4) mich
6. Während der Fahrt ... ein kleiner Unfall passiert.
  - 1) ist 2) hat 3) habt 4) seid
7. Der Lehrer kam, die Stunde begann und die Schüler ... ihre Hefte.
  - 1) nimmt 2) nehmt 3) nahmen 4) nahm
8. Die Krankenschwester ... das Pflaster auf die Wunde.
  - 1) legte 2) lagte 3) lägte 4) legten
9. Warum ... du gestern nicht rechtzeitig zum Unterricht ... ?
  - 1) hast gekommen 2) hat gekommen 3) bist gekommen 4) ist gekommen
10. Er möchte nach Berlin ... .
  - 1) zu fahren 2) fahren 3) gefahren 4) fuhren
11. Mein Bruder dankt ... das Buch.
  - 1) mich für 2) mir für 3) mich um 4) mir um
12. Als ich zu meinem Freund kam, war er noch nicht ...
  - 1) nach Hause 2) im Hause 3) zu Hause 4) auf Hause
13. Alle lasen dieses Buch mit ... Interesse.
  - 1) großer 2) großem 3) großen 4) große
14. Erinnern Sie sich ... Ihre Winterferien?
  - 1) um 2) über 3) an 4) für
15. Wie geht ... Ihrer Tochter?
  - 1) es 2) wer 3) sie 4) ihr
16. Mit welchem Ziel reisen Sie? – Wir reisen ... .
  - 1) laut 2) ruhig 3) dienstlich 4) aufmerksam
17. Wir hoffen, dass Ihr ... in unserem Hotel einer von vielen weiteren sein wird.
  - 1) Beschäftigung 2) Besuch 3) Bemühung 4) Benehmen
18. Fahren Sie mit dem Auto oder gehen Sie ... ?
  - 1) mit Fuß 2) bei Fuß 3) auf Füßen 4) zu Fuß
19. Honig ist süß, eine Zitrone ist ... .
  - 1) bitter 2) scharf 3) fade 4) sauer
20. Darf ich dich fragen, wer bei euch ...?
  - 1) lebt 2) liegt 3) wohnt 4) bewohnt
21. ... du schon das Ende des Kriminalfilms?
  - 1) Kennst 2) Kannst 3) Weißt 4) Darfst
22. Trinkst du gern ...?
  - 1) Olivenöl 2) Cafe 3) Birne 4) Kaffee
23. Als ich in Deutschland war, habe ich nur ... gesprochen.
  - 1) deutsch 2) Deutsch 3) Deutschland 4) ins Deutsche
24. Ich habe diese Woche viel zu ... .
  - 1) schreiben 2) tun 3) machen 4) arbeiten
25. Die Schulbildung ... elf Klassen.

1) fasst 2) umfasst 3) erfasst 4) anfasst

«ІНОЗЕМНА (ФРАНЦУЗЬКА) МОВА»

Вступне випробування з дисципліни «Іноземна (французька) мова» складається з 1 частини – лексико-граматичні тестові завдання.

Воно проводиться у вигляді письмового тесту на множинний вибір (із вибором однієї правильної відповіді з чотирьох поданих (1, 2, 3 або 4), який повинен визначити рівень сформованості репродуктивних лексичних і граматичних навичок.

Граматичний матеріал: Іменник (рід, число). Артикль (означений, неозначений, злитий, частковий (партитивний), вживання, невживання). Прикметники (займенникові, присвійні, вказівні). Ступені порівняння прикметників. Жіночий рід іменників та прикметників. Прислівники. Вживання прислівників способу дії, місця, часу, утворення прислівників за допомогою суфікса *-ment*. Ступені порівняння прислівників. Прикметники та прислівники – *me, tout*. Займенники. Займенники *le, la, les*. Відносні займенники (*qui, que, dont, auquel, etc.*). Особові придієслівні займенники. Займенникові (зворотні) дієслова. Прийменники *a, de*. Вживання прийменників місця, часу, напрямку тощо. Кількісні та порядкові числівники. Сполучник. Дієслова I, II та III груп (*present*) та наказовий спосіб (*imperatif*). Зворот *c'est*. Безособові звороти *il est, il y a* та *il fait*. Порядок слів у французькому реченні. Питальне та заперечне речення. Майбутні часи *futur immediat* та *futur simple*. Минулі часи *passe immediat, passe compose, imparfait*. Утворення та вживання. Пасивна форма. Утворення та вживання часів: *passe simple, plus-que-parfait, futur dans le passe*.

Узгодження часів індикативу. Gerondif. Утворення та вживання: *conditionnel present, conditionnel passe, subjonctif*. Вживання часів у підрядному та умовному реченні. Дієслівні перифрази: *faire + infinitif, laisser + infinitif, avoir a + infinitif* та інші. Інфінітивні та дієприкметникові звороти. Вживання складносурядних, складнопідрядних речень. Безособові речення. Непряма мова.

Лексичний матеріал: включає перелік одиниць загальної тематики. Активна лексика становить 1500-2500 загальнолітературних одиниць. Лексичний матеріал включає кліше, штампи і засоби міжфразового зв'язку, необхідні для спілкування у межах побутової, країнознавчої та соціальної тематики.

Зразок екзаменаційного білета з французької мови

Тестове завдання з французької мови

Варіант 1

1. Cette fille dessine...vite que ce garçon.

- 1) beaucoup 2) le plus 3) le moins 4) plus
2. Donne-moi ... assiette.
  - 1) ce 2) cet 3) ces 4) cette
3. Je suis tombé ... culotte est déchirée.
  - 1) notre 2) mon 3) mes 4) ma
4. Elle ... tous les soirs.
  - 1) sort 2) sors 3) sorti 4) sortis
5. Ces pommes sont très ... .
  - 1) bon 2) bonne 3) bons 4) bonnes
6. Cette jeune fille est ... intelligente.
  - 1) très 2) bon 3) beaucoup 4) plus
7. Elle achète le journal dans un kiosque? – Oui, elle ... achète dans un kiosque.
  - 1) l' 2) la 3) les 4) lui
8. Vous nous ... devant le cinéma après la séance.
  - 1) attendrons 2) attendent 3) attendrez 4) attendriez
9. Il aime se promener ... de coucher.
  - 1) sur 2) dans 3) avant de 4) près de
10. Son fils est devenu ... bon musicien.
  - 1) un 2) le 3) le 4) une
11. Je le connais ... que toi.
  - 1) mieux 2) bien 3) beaucoup 4) peu
12. ... parents ont acheté les terres là-bas.
  - 1) notre 2) leur 3) votre 4) mes
13. A ... époque-là, ils étaient bien inconscients.
  - 1) ce 2) ces 3) cette 4) cet
14. Son grand-père est ... l'année passée.
  - 1) mouru 2) mort 3) mourait 4) meurs
15. La neige restait ... pendant quelques jours.
  - 1) blanc 2) blanche 3) blancs 4) blanches
16. En janvier, la terre ... couverte de neige.
  - 1) puisse 2) ont 3) sera 4) blanche
17. Tu peux ... les fruits sur la table de cuisine.
  - 1) tomber 2) dessiner 3) mettre 4) être.
18. Les enfants ... un petit chien aux yeux vifs.
  - 1) caressent 2) tombent 3) sont 4) peuvent
19. Il ... suivre les ordres du directeur.
  - 1) veut 2) dit 3) parle 4) regarde
20. Il doit faire les courses et ... les repas.
  - 1) manger 2) préparer 3) lire 4) voir
21. Cette fois je ... lui dire la vérité.
  - 1) parle 2) dois 3) m'adresse 4) chante
22. La chambre que je loue n' ... pas meublée.
  - 1) a 2) est 3) doit 4) beaucoup
23. Il...me donner ces livres intéressants.
  - 1) aura 2) peut 3) est 4) passe
24. Nous voulons ... où vous allez.
  - 1) passer 2) savoir 3) dormir 4) plaire

25. Ces recherches ... effectuées par un grand savant.

1) ont 2) font 3) vont 4) sont

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Тестові завдання містять по 25 речень. З них: 15 речень перевіряють знання з граматики, 10 – з лексики.

Кількість балів, що отримується – максимально 100, тобто цінність правильної відповіді на кожне тестове завдання становить 4 бали.

Час на виконання тестових завдань – 60 хвилин.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ «ІНОЗЕМНА (АНГЛІЙСЬКА) МОВА»

1. Авраменко О.П. Англійська мова. Частина 1: навч. посібник / [О.П.Авраменко, Л.Ю.Шапран, Л.І.Куниця, Н.М.Кучина, О.В.Борисова]. – К.: Міленіум, 2002. – 426 с.
2. Антонюк Н.М. Англійські країни та Україна: навч. посібник / Н.М.Антонюк, К.К.Краснолуцький. – К.: КДЛУ, 2001. – 120 с.
3. Василенко І.В. English Grammar Practice / І.В.Василенко, Г.О.Швидка. – К.: КМ Академія, 2002. – 171 с.
4. Верба Л.Г. Граматика сучасної англійської мови [Текст] = Modern English Grammar: довідник / Л.Г.Верба, Г.В.Верба. – К.: Логос-М, 2012. – 352 с.
5. Граматичний довідник англійської мови в таблицях із лексичним наповненням фаховою термінологією / В.В.Туркевич. – К.: ДАКККіМ, 2007. – 78 с.
6. Кузмінська Л.С. Практичний курс англійської мови: Посібник з практики усного та писемного мовлення: навч. посібник / Л.С.Кузмінська, І.М.Таран. – К.: КНЛУ, 2002. – 228 с.
7. Куліш Л.Ю. Прискорений курс англійської мови / [Л.Ю.Куліш, Є.О.Друянова, В.Л.Мотова, А.І.Мостицька]. – К.: Чумацький шлях, 2001. – 360 с.
8. Мегазбірка найкращих англійських розмовних тем 2009 / укл. Н.В.Кравченко. – Х.: ШКОЛА, 2009. – 704 с.
9. Тучина Н.В. Speak English with Pleasure / Н.В.Тучина, Т.К.Меркулова, В.С.Кузьміна. – К.: Майстер-клас, 2007-2008. – 288 с.
10. Шапран Л.Ю. Англійська мова. Частина 2: навч. посібник / [Л.Ю.Шапран, Л.І.Куниця, О.П.Авраменко, Н.М.Кучина, О.В.Борисова]. – К.: Міленіум, 2003. – 572 с.
11. Alexander L.G. English Grammar Practice for Intermediate Students / L.Alexander. – New York: Longman, 2004. – 296 p.
12. Altenberg, E. and Vago, R. English grammar. Cambridge: Cambridge University Press, 2010.- 284p.
13. Azar, B. S. Fundamentals of English grammar - White Plains, NY: Longman , 2003 .- 531p.

14. Cunningham S. New Cutting Edge. Pre-intermediate. Students' Book / S.Cunningham, P.Moor, J.Comyns Carr. – Longman, 2005. – 174 p.
15. Cunningham S. New Cutting Edge. Pre-intermediate. Work Book / S.Cunningham, P.Moor, J.Comyns Carr. – Longman, 2005. – 111 p.
16. Drake R.Gray's Anatomy for Students. Fourth Edition / Richard L.Drake, A.WayneVogl, AdamW.M.Mitchell. – Elsevier Inc., 2020. – 1234 p.
17. English: Тексти. Підручник. Для студентів гуманітарних, природничо–географічних і математичних факультетів вищих навчальних закладів / Укладач Є.О.Мансі. – К.: Академія, 2004. – 528 с.
18. Murphy R. English Grammar in Use / Raymond Murphy. – Cambridge University Press, 2002. – 328 p.
19. Mariusz Misztal. Tests in English. Thematic Vocabulary (Intermediate and Advanced Level). – Wydawnictwa Pedagogiczne, 2012. – Warsaw, Poland.

«ІНОЗЕМНА (НІМЕЦЬКА) МОВА»

1. Бориско Н.Ф. Самоучитель немецкого языка (в двух томах) / Наталія Федорівна Бориско. – К.: Логос, 2001. –Т.1. – 479 с.; Т.2. – 511 с.
2. Бориско Н.Ф. Україна: читаємо, говоримо, дискутуємо. Ukraine: Wir lesen, sprechen und diskutieren. Навчальний посібник з німецької мови/ Наталія Федорівна Бориско. – К.: ТОВ «ВП Логос», 2004. – 256 с.
3. Гвоздяк О.М. Граматика німецької мови: Навчальний посібник / Ольга Михайлівна Гвоздяк. – Ужгород: Ліра, 2004. – 572 с.
4. Гвоздяк-Фрідманська О.М. Довідник з граматики німецької мови / О.М.ГвоздякФрідманська, І.Й.Біров. – Ужгород: Закарпаття, 2000. – 224 с.
5. Грицюк І. Довідник з граматики німецької мови / І.Грицюк. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 256 с.
6. Драб Л. Практична граматика німецької мови / Драб Л., Скринька С., Стаброз С. – Віниця: Нова Книга, 2007. – 280 с.
7. Драер Х. Совершенствуем знание немецкого языка: Учебное пособие / Х.Драер, Р.Шмітт. – К.: Методика, 2000. – 336 с.
8. Євгененко Д.А. Практична граматика німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання / [Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О. та ін.]. – 2-е вид., виправлене та доповнене. Вінниця: НОВА КНИГА, 2002. – 334 с.
9. Кудіна О.Ф. Німецька мова для початківців: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О.Кудіна, Т.Феклістова. – Вид.2, допов., доопрац. – Вінниця: Нова Книга, 2014. – 520 с.
10. Куленко В.Є. Deutsch: підручник для тих, хто вивчає німецьку мову як другу спеціальність / В.Є.Куленко, Є.Н.Власов. – Вінниця: Нова кн., 2002. – 416 с.
11. Лисенко Е.І. Німецька мова: Підручник для учнів старших класів шкіл усіх типів, абітурієнтів, студентів не спец. вузів / [Е.І.Лисенко, М.Р.Корольова, К.Ф.Фрицька, В.Ю.Залевська.]. – К.: Освіта, 2000. – 256 с.
12. Смолій М.С. Німецька мова : Навчальний посібник для учнів та студентів. Вид. 2-е. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 304с.

13. Усі розмовні теми. Deutsch [Текст]: німецький правопис за реформою 2006: найактуальніші теми: тексти для читання та аудіювання: укр.-нім. розмовник / С.В.Бачкіс [та ін.]. – Х.: Торсінг плюс, 2007. – 448 с.
14. Шнитке Т.А. Грамматика немецкого языка [Текст]: учебное пособие / Т.А.Шнитке, Э.Б.Эрлих. – Киев: ВИПОЛ, 1995. – 223 с.
15. Diensel S. Großes Übungsbuch / S.Diensel, S.Geiger. – Ismaning: Hueber Verlag, 2009. – 296 S.
16. Wir lernen Deutsch. Німецька мова як друга іноземна для студентів спеціальності “Туризм” : Навч. посіб. / С. В. Частник, О. С. Частник.; Харк. держ. акад. культури. — Х.: ХДАК, 2017. — 68 с
17. <http://www.dnb.de/> - Національна бібліотека Німеччини.

«ІНОЗЕМНА (ФРАНЦУЗЬКА) МОВА»

1. Андреева О.Ф. Французька мова для повсякденного спілкування: Посібник / О.Ф.Андреева, Д.І.Граб. – Ужгород: УжНУ, 2007. – 392 с. 3. Вінічук Л.С. Французька мова. Розмовні теми / Л.С.Вінічук, З.І.Єленіна. – Київ: Знання, 1998. – 112 с.
2. Карпенко В. Франція. Мовно-країнознавчий словник/ В.Карпенко, Ю.Федько. – 2-ге вид., виправл. і доп. – К.: Видавець Карпенко В.М., 2007. – 92 с.
3. Костюк О.Л. Français. Niveau intermédiaire. - К., Ірпінь 2002. -312 с
4. Крючков Г. Г., Мамотенко М. П. Прискорений курс французької мови. - Київ, «Видавництво А. С. К. ». - 2007
5. Матвіїшин В. Г. Французька мова як друга спеціальність: підручник для студентів університетів та факультетів іноземних мов. - 2-е видання. Івано-Франківськ: Гостинець, 2005.-304 с.
6. Матвишин В.Г. Бизнес-курс французского языка: Учеб. пособие / В.Г.Матвишин, В.П.Ховхун. – К.: Логос, 2000. – 384 с.
7. Опацький С.Є. Français. Niveau débutant / Сергій Євстахійович Опацький. – Київ; Ірпінь: Перун, 2005. – 312 с.
8. Підсумкові лексико-граматичні вправи та завдання з французької мови (за програмою 1 року навчання, середній рівень) [Текст] / О.І.Ігнатова; Дипломат. акад. України при М-ві закордон. справ України. – К.: Демід, 2002. – 33 с.
9. Прискорений курс французької мови [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Г.Г.Крючков, М.П.Мамотенко, В.С.Хлопук, В.С.Воєводська]. – 2-ге авт. вид., переробл. – К.: А.С.К., 2001. – 384 с.
10. Самсонова А.З. Посібник з граматики французької мови: Навчальний посібник для вузів/ А.З.Самсонова. – К.: Кондор, 2006. – 160 с.
11. Чи розмовляєте ви французькою мовою?: Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти / [І.Ключковська, Ю.Домбровський, Г.Осьмак, О.Білик, В.Кос, Л.Герета]; ред. І.Ключковська. – Л.: БаК, 2001. – 195 с.
12. Manuel de français: première année [Текст]: підруч. для вищ. навч. закл. / Є.В.Комірна, О.П.Самойлова. – Київ; Ірпінь: Перун, 2005. – 487 с.
13. Rosen É. Les exercices de grammaire /Évelyne Rosen. – Paris: Hachette livre, 2006. – 224 p.
14. Grammaire alphabétique/Sous la direction d'Alain Bentolila. - P. : Editions Nathan, 1995.- 384 p.

15. Larousse : Dictionnaire de la langue française. Lexis/Sous la direction de J.Dubois. - P. : Larousse, 1994. - 2109 p.
16. Mauger L. Langue et civilisation française I-IV parties. – Paris : libraire «Hachette»
17. Testy i zadania egzaminacyjne z języka francuskiego. - Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1995. - 146 p.
18. [http://www. bnf. fr/](http://www.bnf.fr/) - Національна бібліотека Франції.